אגרות הראי"ה - כרך ג' - אגרת תשנ

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ד כסלו תרע"ו - סנט גאלן
נמען: ארי' לייב דייכובסקי וועד 'מחזיקי הדת', לונדון

אי אפשר לקבוע את מועד הנסיעה: חסרים מסמכים מהקונסולים, והרב קוק עסוק בהצלת בית החולים. אחרי ההבטחה הגיעו מברק ומכתב מהרב מרדכי צבי שוורץ, הטוען שרבנות הקהילה בידו שלוש שנים. הרב קוק מבקש לפייס אותו, כדי שלא תהיה 'צעקת לגימה' ולא יגרעו מחזקתו. הרב קוק מבקש כתב רבנות חתום, ואישור רשמי באנגלית לצורך הדרך.

עיקרי הדברים

- עיכובי נסיעה.
- מחאת הרב שוורץ.
- פיוס - בלי הסגת גבול.
- כתב רבנות.

נוסח האגרת

בעה"י[1], כ"ד כסלו עתר"ו[2] ס"ג.

שלו'[3] וברכה לכבוד האדון הנכבד מו"ה[4] ארי' לייב דייכובסקי נ"י[5], פרנס עדת מחזיקי הדת בלונדון יצ"ו[6], וכל האדונים הנכבדים חברי הועד, וכל העדה הקדושה כולה, יפרוס ד' עליהם סוכת שלומו וישים להם ברכה ממרומו בכט"ס[7].

אחדשה"ט[8] באה"ר[9].

הגיע לידי מכתבו היקר, ואשמח בשמחת ישרים ויה"ר[10] שיתקיים בנו יראיך יראוני וישמחו. והנה כעת איני יכול עדיין לקבוע זמן מצומצם לנסיעתנו בעה"י, מפני איזה עכובים. הא', שעדיין אין לנו אותם הדוקומנטים הנדרשים ביחוד כעת למסע ממדינה למדינה, והנני צריך לפנות בזה אל הקונסולים שבברן, הרוסי והצרפתי, ולחכות על תשובתם. והשנית, שהנני עסוק פה במצות פקוח נפשות במקום בית חמדתנו תובב"א[11], שהגיעה לידי טלגרמה מועד ביה"ח[12] הכללי שמה ומגדולי העדה, שאם לא יושט להם עזר במהירות טלגרפית יסגר הבית

---

1 בעה"י - בעזרת השם יתברך
2 עתר"ו - השנה תרע"ו (1915/1916) - בצירוף אותיות
3 שלו' - שלום
4 מו"ה - מורנו הרב
5 נ"י - נרו יאיר
6 יצ"ו - ישמרה צורה ויחייה
7 בכט"ס - בכל טוב סלה
8 אחדשה"ט - אחרי דרישת שלומו הטוב
9 באה"ר - באהבה רבה
10 ויה"ר - ויהי רצון
11 תובב"א - תבנה ותכונן במהרה בימינו אמן
12 ביה"ח - בית החולים

ח"ו[13], ואני יודע את האסון הגדול שיוכל ח"ו לבא עי"ז[14] להמון החולים הנדכאים, שחייהם תלויים בו.

ע"כ[15] יצאתי בקול-קורא בעתון ישראלי היו"ל[16] בצוריך בשפ"א, וב"ה[17] שהדברים עושים קצת פירות, ואני מוכרח לחכות עוד עד שיתקבץ הסכום ויצא השלוח המהיר לפעלו, וכפי הנראה יעברו ע"ז[18] עוד בערך שבועים ויותר. יזכנו השי"ת[19] לברך על המוגמר בכי טוב, ולהתראות בשמחה וחבת הקודש כראוי ליראי ד' וחושבי שמו.

והנה לא אמנע מלהודיע צערי לכבוד מעלתם, שאחרי שילוח הטלגרמה של ההסכמה קבלתי מכתב מידידנו הרה"ג[20] ד"ר[21] כהן מבזל נ"י, ולוטה בתוכו טלגרמה מלונדון חתומה בשם "רבי שווארץ", שבה מזהירני שלא אקבל את המשרה, ואח"כ[22] בעוד איזה ימים בא מכתב כתוב אלי ונשתוממתי לראות פירמה "מרדכי צבי שווארץ" רב בקהל "מחזיקי הדת ובקה"י[23] באי"ו[24] בלונדון הבירה יצ"ו", והמכתב כתוב אשכנזית בהתנצלות שבעברית יתעכב בצנזורה, בנימוס הראוי' אבל תכנו הוא שכותבו הוא מוחזק זה שלש שנים לרב בעדתם בהסכמת העדה כולה והסכמת הקומיסיוון והפרנס, ועובד הוא את כל עבודת הרבנות מני אז, וגם מקבל הוא פרס מהעדה, ועוד כמה פרטים ע"ד[25] חזקת הרבנות שלו.

והנה מובן הדבר כי אלמלי באו לידי הטלגרמה וביחוד המכתב לפני הבטחתי הייתי מעכב את ההבטחה עד שיפתרו לי מעלתם את השאלה הגדולה הזאת, איך יתכן להיות עכ"פ[26] מצב של כבוד ושל שלו' כאשר יש אדם אחד שהוחזק בעבודת הרבנות וטוען כולו שלי.

אבל כאשר כבר פציתי את פי להבטיח מצד אחד, ומצד השני נאמנים עלי מאד הימנותי' דכבוד מעלתו, וביחוד מעלת הרבנים הג'[27] הנכבדים ד"ר יונג וד"ר[28] שיינפלד נ"י, שהקדימוני בברכותיהם הטלגרפיות, להחזיק עי"ז שבודאי אמת נכון הדבר שאין כאן חלילה שום מחלוקת ולא שום שמץ הסגת גבול חלילה. אבל בכ"ז[29] נשאר לי הענין של המכתב חדה סתומה, שאבקש מכבוד מעלתם שיואילו לפתור אותה על בוריה. וביחוד אם הוחזק באיזה דבר בכבוד או בפרנסה מעניני הרבנות בלא תנאי מפורש שהוא רק לשעה עד שיבא רב

---

13 ח"ו - חס ושלום
14 עי"ז - על ידי זה
15 ע"כ - על כן
16 היו"ל - היוצא לאור
17 וב"ה - וברוך השם
18 ע"ז - על זה
19 השי"ת - השם יתברך
20 הרה"ג - הרב הגאון
21 ד"ר - דוקטור
22 ואח"כ - ואחר כך
23 ובקה"י - ובקהילת י... - שם מקום
24 באי"ו - באות ו' / באופן - לפי ההקשר
25 ע"ד - על דבר
26 עכ"פ - על כל פנים
27 הג' - הגאון
28 וד"ר - ודוקטור
29 בכ"ז - בכל זאת

שיקבלוהו כנהוג, לא יגרעו בגיני מחזקתו שום דבר, ובכל אופן שהוא איני רוצה שתהי'[30] משום אדם, וק"ו[31] לבן תורה, עלי שום קובלנא, וק"ו צעקת לגימה ח"ו.

ע"כ בקשתי ערוכה בזה לפני מעלתם, שיראו לפייס את החתום על המכתב, הרב רמ"צ[32] שווארץ הנ"ל[33], באופן הראוי כדי שלא יהי'[34] לו עלי חלילה שום מקום של תרעומת וקובלנא כל דהוא. ובמדת טובם וישרם אבטח בעה"י, שימלאו בקשתי באופן היותר רצוי. ויהי'[35] נועם ד' עלינו ויחזק את ידינו בעבודת הקודש, ויהי' הימים, אשר יהי' רצון השי"ת שאשב בעדתם, עד אשר יחננו בחסדו לעלות אל הקודש ברב רחמיו, ימים של שקט ושלוה, של שלו' וברכה ועבודה פוריה לחזק ולאמץ, לגדל ולרומם קרן התורה והמצוה, ויה"ר שיתקדש שמו הגדול ב"ה[36] על ידינו "כרצונו וכרצון יראיו וכרצון כל עמו בית ישראל".

אף זאת תכון עתירתי מכבוד מעלתם, שלא לשנות ממנהג ישראל תורה, לשלח לפני צאתי מפה אלי כתב רבנות, ע"פ[37] החוזה אשר דברנו במכתבינו, חתום ממע"כ[38] ומיתר חברי הועד, ומה טוב הי'[39] אם יבאו בו על החתום הרבנים היותר עקריים בעיר. אמנם זה אניח לפי שקול דעתם הטהורה, המלאה לה יראת ד' ותומת ישרים. למעלת הרה"כ[40] ד"ר הירץ נ"י הייתי חפץ שיודיעו מבאי וקבלתי את הרבנות, באופן היותר מכובד והיותר רשמי שאפשר להם.

בבטחוני בטוב לבבם, שיואילו למלא את כל אשר שאלתי מאתם בעה"י, הנני חותם בכל חותמי ברכות באהבה נאמנה כנפשם היקרה ונפש עבד לעם ד' המוכן לשרתם בקודש בחסדי השי"ת, ברגשי כבוד ויקר,

הק' אברהם יצחק הכהן קוק

נ.ב. אוהבי פה אומרים, שבשביל מצב הזמן ראוי שישלחו לידי כתוב בשפה האנגלית, באיזה אשור רשמי של איזה פקידות, על החתימות, שהנני מוזמן ממעלתם לבא לשרת ברבנות של עדתם. אקוה שגם ענין זה ימלאו בטובם, כדי שתהי' הדרך שנלך עלי'[41] אני וביתי יותר בטוחה מכל מפריע, בעה"י,

הנ"ל

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

---

30 שתהי' - שתהיה
31 וק"ו - וקל וחומר
32 רמ"צ - רבי משה צבי? / רבי מאיר צבי - שם אדם
33 הנ"ל - הנזכר לעיל
34 יהי' - יהיה
35 ויהי' - ויהיה
36 ב"ה - ברוך השם
37 ע"פ - על פי
38 ממע"כ - ממעלת כבודו
39 הי' - היה
40 הרה"כ - הרב שם שמתחיל באות כ (כגון כתריאל) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
41 עלי' - עליה